

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 1467
Tarih: 06-02-2019

8806

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Sayın Abdulhamit Gül** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını rica ederim.

Filiz KERESTECİOĞLU
Ankara Milletvekili

Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Kapalı Erkek Hapishanesinde tutulan trans kadın mahpus Buse, yaklaşık 2,5 yıl önce cinsiyet geçiş operasyonu olabilmek için dava açmış; mahkeme, operasyonun kişinin ruh sağlığı açısından zorunlu olduğunu tespit ederek “ameliyat izni” kararı vermiştir. Bu karara rağmen, Adalet Bakanlığı ‘ameliyat zorunludur ancak aciliyeti yoktur’ gerekçesiyle Buse’nin hastaneye sevkini gerçekleştirmemekte ve ameliyat olmasını engellemektedir.

Dava süresince iki ayrı sağlık kurulu ve Adli Tıp Kurumu, ameliyatın zorunlu olduğuna dair raporlarını mahkemeye sunmuş ve mahkeme heyeti kararını bu raporlar doğrultusunda vermiştir. Mahkemenin kararına ve dava sürecinde ilgili sağlık kurumlarınca hazırlanmış raporlara rağmen Buse’nin ameliyatların gerçekleştirilmesi için hastaneye sevk talebiyle verdiği dilekçeyi değerlendiren savcı Adalet Bakanlığına bir yazı yazarak ameliyatın zorunlu olup olmadığını yeniden sormuştur. Bunun üzerine Adalet Bakanlığının dosyayı yeniden Adli Tıp Kurumuna göndererek ameliyatların yaşamsal öneme sahip olup olmadığını sorması üzerine bu kez Adli Tıp Kurumu kendi raporuyla çelişecek şekilde ameliyatın yaşamsal zorunluluğu olmadığına dair görüş bildirmiştir. Adalet Bakanlığı 2,5 yıllık dava sürecini ve mahkeme kararını yok sayacak şekilde ve Adli Tıp Kurumunun verdiği son görüş doğrultusunda ameliyatların Buse’nin tahliyesi sonrasında yapılması yönünde karar vermiştir. Bu karar, kişinin "bedence ruhça ve sosyal yönden tam iyilik hali" anlamına gelen sağlık hakkının ihlal edilmesi demektir.

Ayrıca, Buse bir trans kadın olarak cinsiyet geçiş operasyonu gerçekleştirmediği için erkek hapishanesinde kalmakta ve son 5 yıldır da tek başına tecrit koşullarında tutulmaktadır. Havalandırma ve diğer sosyal aktivitelerden yeterli personel olmadığı gerekçesiyle yararlandırılmamakta, diğer mahpuslarla sosyalleşmesi “güvenliği sağlanamayacağı” gerekçesiyle engellenmektedir.

Tahliyesine en az 15 yıl olmasına rağmen Buse’nin talebinin “çıkınca olur” denerek reddedilmesinin hukuki hiçbir dayanağı olmadığı gibi, Buse’ye uygulanan tecrit koşullarının

sürdürülmesine ve ayrımcı uygulamalara onay vermek anlamına geldiği de açıktır. Buse'nin tek talebi ameliyatların gerçekleşmesi ve sonrasında kadın hapisanesine nakledilmektir.

Buse, cinsiyet geçiş operasyonu talebinde bulunan tek trans mahpus değildir. 2014 yılında, bir trans mahpusun bir eğitim ve araştırma hastanesinden aldığı cinsiyet geçişinin ruh sağlığı için mecburi olduğunu belirten resmi sağlık kurulu raporu yeterli görülmüş ve masrafların da Sağlık Bakanlığı tarafından karşılamasıyla ameliyat gerçekleştirilmiştir. Yine 2018 yılında Gebze Kadın Hapishanesinde tutulan bir trans kadın mahpusun mamoplasti (meme büyütme) ameliyatı olma talebi neticesinde, ilgili bakanlıkların talebi üzerine Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi Adli Tıp Anabilim Dalı bir rapor hazırlayarak bu ameliyatın "estetik amaçlı olmayıp kişinin beden ve ruh sağlığı açısından bir gereklilik olduğu" yönünde görüş bildirmiş ve sonrasında Sağlık Bakanlığı ve dönemin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ameliyatın giderlerini karşılama kararı almıştır.

Buse'nin açtığı davada verilen kararın yanı sıra bu olumlu uygulamalar da göz önünde bulundurulduğunda masrafları Sağlık Bakanlığı tarafından karşılanacak şekilde Buse'nin cinsiyet geçiş operasyonlarının derhal başlatılmasının gerekliliği bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, Buse'nin tecrit koşullarında tutulması ve ameliyatının engellenmesi LGBTİ+ mahpusların ayrımcılığa uğramasını engelleyecek hiçbir tedbirin bulunmadığını da bir kez daha göstermiştir. LGBTİ+ mahpusların, mahpus hakları ve başta sağlık hakkı olmak üzere temel insan haklarından herkes gibi eşit şekilde faydalanmaları önündeki engellerin kaldırılması için sivil toplum örgütlerinin uyarı ve önerileri dikkate alınarak derhal düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığınızca verilen ameliyat izni vermeme kararının, mahpusun sağlık hakkını ihlal ettiğini düşünüyor musunuz?
2. Son 10 yılda cinsiyet geçiş ameliyatı olma talebinde bulunan kaç trans mahpus bulunmaktadır? Bunların kaçının talebi gerçekleştirilmiştir?
3. Mahkeme kararı olmasına rağmen Bakanlığınızın Adli Tıp Kurumundan yeniden görüş istemesinin gerekçesi nedir?
4. Cinsiyet geçiş ameliyatı dışında bir ameliyat söz konusu olduğunda, mahkeme kararına rağmen yeniden görüş istenmesi rutin bir uygulama mıdır?
5. Bir mahpusun havalandırma ve diğer sosyal aktivitelerden yeterli personel olmadığı gerekçesiyle yararlandırılmamasını, diğer mahpuslarla sosyalleşmesinin "güvenliği sağlanamayacağı" gerekçesiyle engellenmesini ayrımcılık olarak görüyor musunuz?
6. LGBTİ+ mahpusların ayrımcılığa uğramasını engellemek üzere Bakanlığınız tarafından nasıl tedbirler alınmaktadır?
7. Ayrımcılık yasağını uygulamak üzere hapishane personeline yönelik bir çalışmanız bulunuyor mu?
8. LGBTİ+ mahpusların ve özellikle trans mahpusların tek kişilik hücrelerde ve tecrit koşullarında tutulması rutin bir uygulama mıdır?